

*(Αντι)μνημόνευση και επιτέλεση
ταυτοτήτων στο γλωσσικό τοπίο:
από την οδό Γλάδωνος στην οδό
Zackie Oh*

Ντέφνε- Δάφνη Σάντσακ, Tilburg University
ΕΕΠγ, Μυτιλήνη, 2025

Γλωσσικό Τοπίο I

- Κλάδος της κοινωνιογλωσσολογίας, ο οποίος εστιάζει στη διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους η γλώσσα συμβάλει στην κατασκευή και την (επανα)νοηματοδότηση του χώρου και στη μεσολάβησή της σε κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις (Puzey, 2011).

- Γλώσσα στο ΓΤ:

- Δεν περιορίζεται στη μελέτη της ως αποκλειστικά γραπτό λεκτικό κώδικα.

- Συμπεριλαμβάνει και όλα τα μη-λεκτικά και πολυτροπικά σημειωτικά στοιχεία, όπως αυτά εμφανίζονται τοποθετημένα και βιώνονται ενσώματα στον χώρο (Jaworski & Thurlow, 2010).

- Βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση με τον χρόνο σε συνάρτηση με τον χώρο, τους δράστες και το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο στο οποίο εμφανίζεται (Blommaert, 2013).

Γλωσσικό Τοπίο II

- Έτσι, αναδύεται ως τόπος και τρόπος κοινωνικοπολιτικής πάλης και αντίστασης, ως κάτι δυναμικό, ως «μια αρένα όπου εγγράφεται δυναμικά η παρουσία συγκεκριμένων ομάδων και των διακυβευμάτων τους-τόσο από τους ίδιους όσο και από τρίτους.» (Κανάκης, 2022, p. 317)
- ΓΤ φανερώνει αυτήν την ασυμφωνία και τη μάχη μεταξύ λόγων και εξουσιών, προσδίδοντας του συχνά το χαρακτηριστικό της εφημερότητας/παροδικότητας του (Messekher, 2015).
- ΓΤ ως ετεροτοπία: ένας «πραγματικός τόπος», αλλά ταυτόχρονα ένας αντι-τόπος με χαρακτηριστικά αυτά της «ενόχλησης» και της «υπονόμευσης της γλώσσας» (Tufi, 2017)
- Ψηφιακότητα: δυνατότητα της αρχειοθέτησης και αναζήτησης σε διαφορετικούς χρόνους και από διαφορετικούς γεωγραφικούς τόπους (Blommaert & Maly, 2019).
- Online-offline linguistic landscape: Πέρασμα από το τοπικό στο υπερτοπικό (Blommaert & Maly, 2019).

Ταυτότητες

Τρόπο θέασης του εαυτού εντός ενός περιβάλλοντος

Διαφορετικά στοιχεία εμπειρίας και υποκειμενικής θέσης

Πολλαπλών και συχνά αλληλοσυγκρουόμενες ταυτότητες (Vignoles, Schwartz & Luyckx, 2011)

Συλλογική Μνήμη

- Σταυρίδης (2006): η συλλογική μνήμη είναι ένας «τόπο[ς] παραγωγής κοινά αναγνώσιμων νοημάτων [...] ενώ μπορεί να επιβεβαιωθεί μόνο μέσα από κοινές αναφορές» (σελ. 13)
- Η συλλογική μνήμη είναι επιλεκτική (Halbwachs, 2020)
- Κάθε κοινωνική ομάδα καθιερώνει και αναπτύσσει αφηγήσεις με βάση τις ανάγκες της
- Η κυρίαρχη εξουσία προβάλλει τα συμφέροντα της ως καθολικές αξίες, φυσικοποιώντας τις
- Παγίωση της ηγεμονίας: καθιέρωση μία ιστορικής αφήγησης η οποία προβάλλεται ως γραμμική και τελεολογική
- Κάθε κοινότητα σηματοδοτεί τα όρια του «νοητού» και λογικού της μέσα από τον σχηματισμό και την επικράτηση εντός της μιας «νόμιμης», κυρίαρχης, γλώσσας (Molden, 2016)

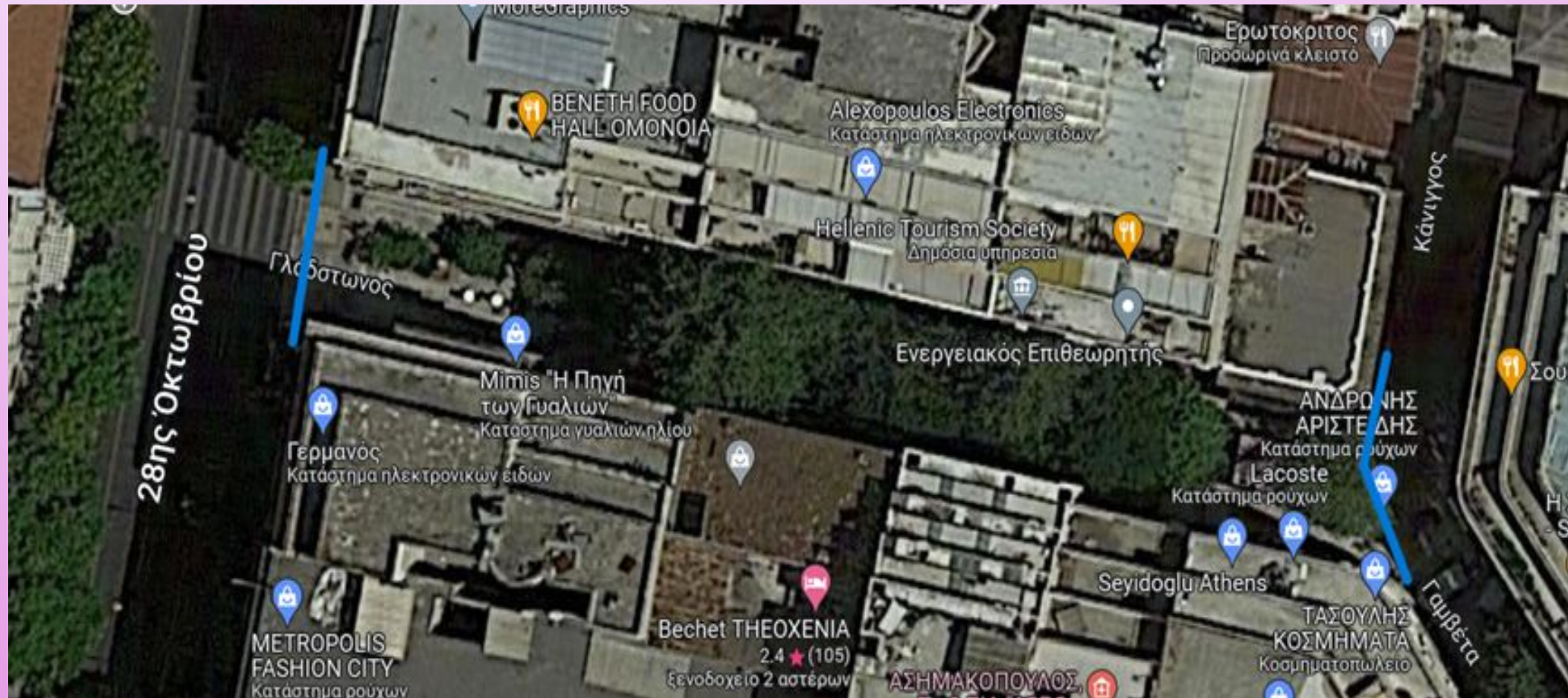
Οδωνύμια I

- Κάθε σημαίνει μίας οδού (όνομα οδού).
- Αναπαριστά ένα σημαινόμενο (την οδό).
- Δεύτερο σημαινόμενο: αυτό της ιστορικής φιγούρας ή του γεγονότος που μνημονεύεται.
- Αποκτά τη σημασία του τόσο διακειμενικά όσο και σχεσιακά» (Rose-Redwood, Alderman & Azaryahu, 2017, σελ. 8).
- Νομιμοποιούν και φυσικοποιούν κυρίαρχες ταυτότητες και αφηγήματα της επίσημης εθνικής ιστορίας μέσα από την ενσωμάτωση στοιχείων της σε τόπους της καθημερινής ζωής
- Αγνοώντας έτσι τις «άλλες», αποκλίνουσες, ιστορίες (Smith, 2018).

Οδωνύμια II

- Τόπος κοινωνικοπολιτικής πάλης και αντίστασης (Buchstaller, et al., 2021):
- Άμεσες μορφές αντίστασης: Διαμαρτυρίες και ενέργειες μετονομασίας παρεμβαίνοντας υλικά (Buchstaller, et al., 2021).
- Έμμεσες/Καθημερινές μορφές αντίστασης: Χρήση άλλου ονόματος στον προφορικό λόγο (Light & Young, 2017).
- «Σημασιολογική μετατόπιση»-Κενά σημαινόμενα: Χρήση σε καθημερινή βάση, χωρίς να γνωρίζουν ή να νοιάζονται για το ποι@ ή τι μνημονεύεται (Azaryahu, 1996 σελ. 321)

Οδός Γλάδωνος

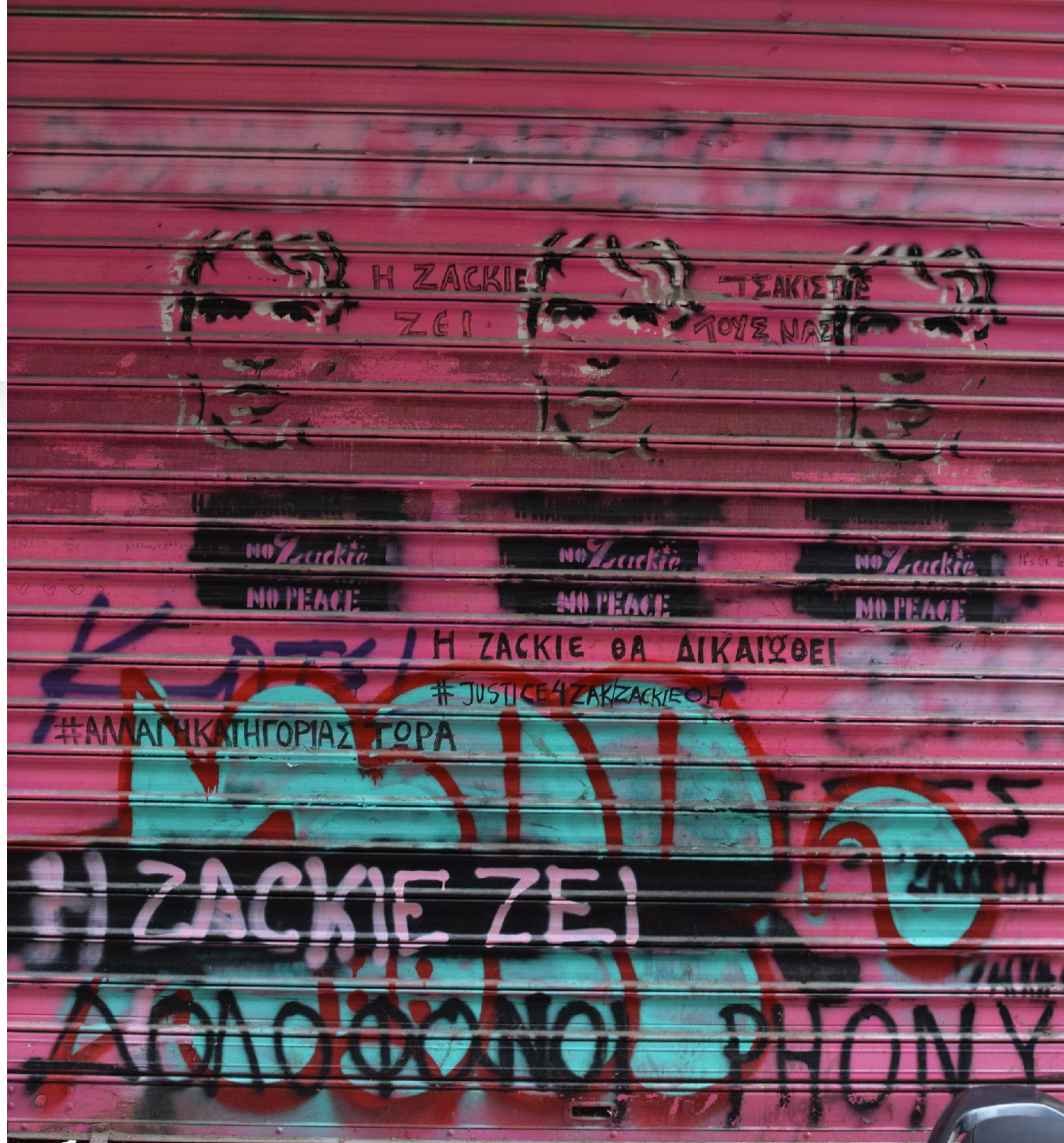
Πλαίσιο

Ζακ Κωστόπουλος/ Zackie Oh: μέλος της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας με έντονη δράση για ζητήματα ορατότητας και κατά του στιγματισμού των οροθετικών ατόμων.

Δολοφονήθηκε στην οδό Γλάδστωνος στο κέντρο της Αθήνας στις 21 Σεπτεμβρίου 2018, έπειτα από άγριο ξυλοδαρμό από τον ιδιοκτήτη κοσμηματοπωλείου μέσα στο οποίο βρέθηκε εγκλωβισμένος, έναν μεσίτη και 4 αστυνομικούς.

Μετά την δολοφονία οδός μετατράπηκε σε τόπο μνήμης και αγώνα.

William Gladstone: Βρετανού πολιτικός που υποστήριξε την ένωση των Ιονίων Νήσων και την επέκταση των ελληνικών συνόρων τον 19ο αιώνα.

Ερευνητικά Ερωτήματα

Το βασικό ερώτημα της παρούσας έρευνας είναι:

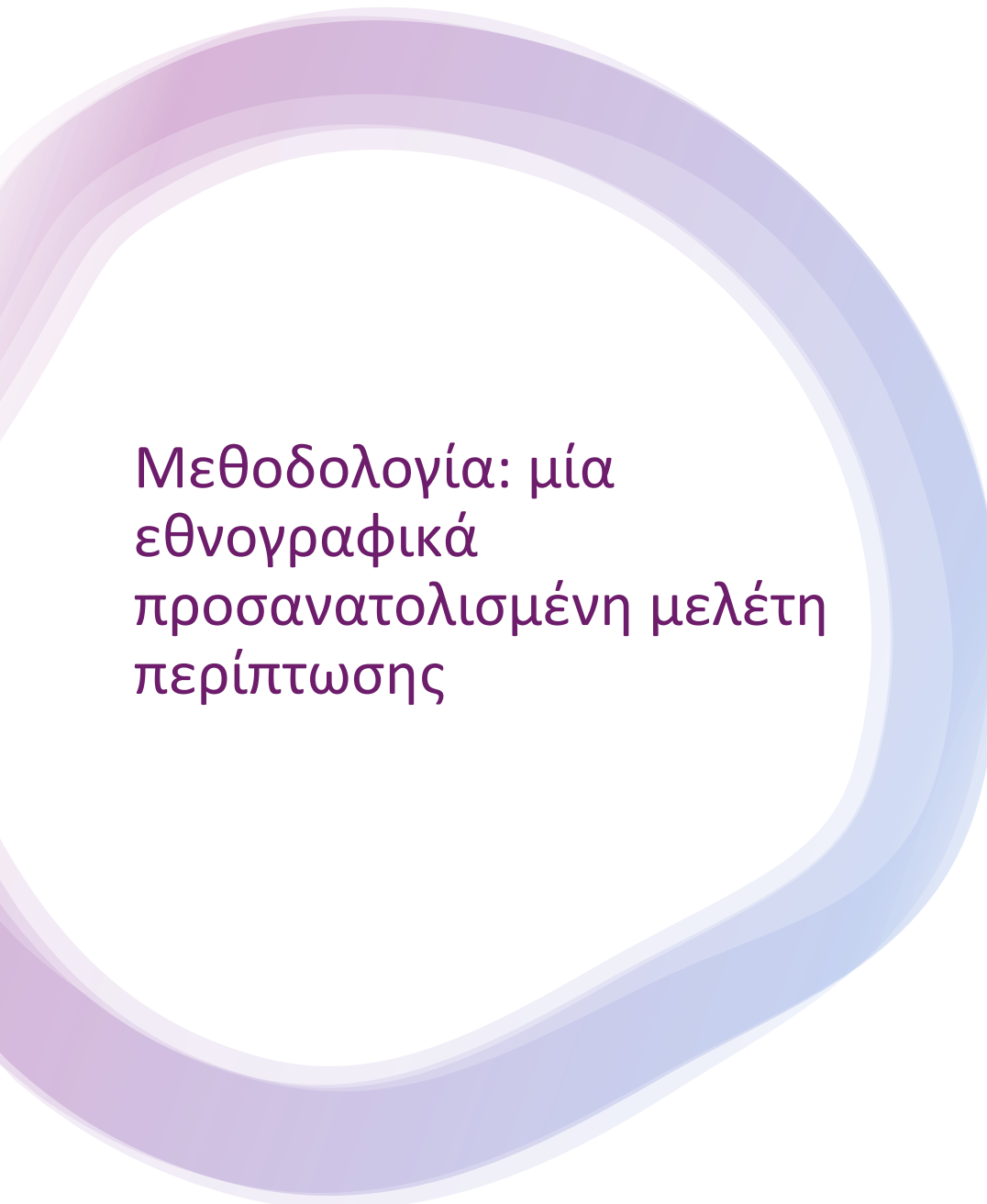
- Πώς (ανα)κατασκευάζεται το γλωσσικό τοπίο της οδού Γλάδστωνος μέσα από αντικρουόμενους/ανταγωνιστικούς λόγους μετά την δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου;

Εστιάζοντας:

Αν και πώς αυτό αντανακλάται στις πρακτικές (μετ) ονομασίας;

Ποια είναι η λειτουργία των υπόλοιπων σημειωτικών στοιχείων που εντοπίζονται στην οδό;

Πώς ερμηνεύεται το ΓΤ της οδού από άτομα που δραστηριοποιούνται στο κέντρο της Αθήνας;

Μεθοδολογία: μία
εθνογραφικά
προσανατολισμένη μελέτη
περίπτωσης

- Συλλογή δεδομένων μέσω της μεθόδου της παρατήρησης (φωτογραφίες, σημειώσεις πεδίου) και της ημι-δομημένης συνέντευξης.
- Προέκυψε ένα σώμα δεδομένων που αποτελείται από:
- Απομαγνητοφωνημένα κείμενα και σημειώσεις από 9 ημι-δομημένες συνεντεύξεις ατόμων με και χωρίς ακτιβιστική δράση, που σχετίζονται με το κέντρο της Αθήνας
- Σώμα 330 φωτογραφιών (13/10/2022 - 11/02/2023)

Προφίλ Συνεντευξιαζόμενων Ατόμων

Άτομο	Σ.1.	Σ.2.	Σ.3.	Σ.4.	Σ.5.	Σ.6.	Σ.7.	Σ.8.	Σ.9.
Ηλικία	28	22	26	20	21	21	21	21	28
Ιδιότητα	Φοιτητής και Εργαζόμενος	Φοιτήτρια	Φοιτήτρια	Φοιτήτρια	Φοιτητής	Φοιτήτρια	Φοιτητής και εργαζόμενος	Φοιτήτρια	Φοιτητής
Σχέση με το κέντρο Αθήνας	Κατοικία	Πολιτική δράση	Σπουδές	Σπουδές	Κατοικία	Σπουδές	Εργασία	Κατοικία	Κατοικία
Με ή χωρίς ακτιβιστική Δράση	Με ακτιβιστική δράση	Με ακτιβιστική δράση	Με ακτιβιστική δράση	Με ακτιβιστική δράση	Χωρίς ακτιβιστική δράση	Χωρίς ακτιβιστική δράση	Χωρίς ακτιβιστική δράση	Χωρίς ακτιβιστική δράση	Με ακτιβιστική δράση

Σώμα Φωτογραφιών

Με βάση την αναφορά:

- Σε οδωνύμια (οδος-)
- Στο όνομα Ζακ/Zak, Zackie Oh! και απεικονίσεις του ίδιου
- Σε στοιχεία συνδεδεμένα με την δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου/ Zackie Oh! και τη δίκη της
- Στις ταυτότητες του Ζακ Κωστόπουλου/ Zackie Oh!
- Σε στοιχεία που παραπέμπουν σε ανθρώπινες προσπάθειες παρέμβασης, αλλοίωσης ή καταστροφής των προηγούμενων στοιχείων

Εκ νέου ταξινόμηση βάσει την πρακτική παραγωγής τους:

- Παρέμβαση με στένσιλ
- Παρέμβαση με σπρέι
- Παρέμβαση με μαρκαδόρο/μολύβι
- Παρέμβαση με αυτοκόλλητο

Το χρονικό των (μετ)ονομασιών

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

Έκφραση ταυτοτήτων μέσω λεκτικών επιλογών στα οδωνύμια I

«Όδος Γλάδστωνος» - William Gladstone

«Ελληνοποίηση» επιθέτου

Μεταγραφή στα ελληνικά:

/gl/ → γλ

/æ/ → α

/d/ → δ

/st/ → στ

/oʊn/ → ων

Προσαρμογή ώστε το όνομα εντάσσεται σε μια υφιστάμενη ελληνική κατηγορία αρσενικών που λήγουν σε -ων.

Χρήση γενικής: μετατρέπει το αγγλικό επίθετο σαν ελληνικό.

Διαχείριση της «ξενικότητας» και αφομοίωσή της με τρόπο συμβατό με την ελληνικό γλωσσικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο.

Έκφραση ταυτοτήτων μέσω λεκτικών επιλογών στα οδονύμια II

Χρήση ετεροκανονικού επιθέτου: αν και αναφερόμενο στο ίδιο πρόσωπο με τις ίδιες ταυτότητες, θα τις έκανε πιθανώς λιγότερο ορατές.

Χρήση «ZACKIE OH»: μία μορφή υπονόμησης της γλώσσας του θεσμοθετημένου ΓΤ.

Ορατότητα μη-κυρίαρχων και μειονοτικοποιημένων ταυτοτήτων στον ΓΤ.

Αναταραχής της κατασκευής της «εθνικής ταυτότητας» στο ΓΤ.

Τρόπος αντίστασης και επανοικειοποίησης του χώρου.

Έκφραση ταυτοτήτων στο ΓΤ της οδού

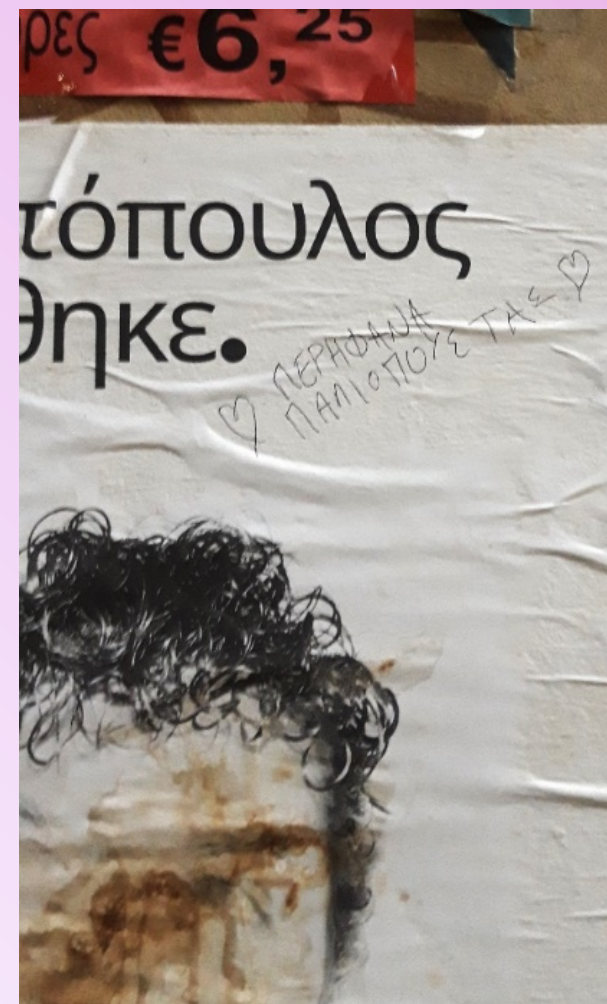

«Τσούλες» / «παλιόπουστας»: κυρίαρχα χρησιμοποιούνται ως υβριστικές οδηγώντας στον στιγματισμό.

Συνοδεύονται από «περήφανες»/ «περήφανα»/ δύο καρδιές.

Επαναπλαισιώνονται και επανανοηματοδοτούνται μέσα από ένα θετικό πρόσημο.

Μετατοπίζοντας τες από ένα είδος προσβολής σε δήλωση ταυτοτήτων, ορατότητας και αντίστασης.

Το χρώμα ως ενδείκτης ταυτοτήτων

- «με αυτόν τον τρόπο και με αυτό το χρώμα, αυτήν την ονοματοδοσία της οδού, θέλουν να δείξουν ότι υπάρχουν προφανώς > ότι υπάρχουν και εξοντώνονται» (Σ1_A)
- «εντάξει θεωρώ περιττό να πω ότι χρειάζεται να υπάρχουνε πολλά πράγματα γραμμένα εκεί πέρα >ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΟΛΥ ΧΡΩΜΑ, ΠΟΛΥ ΓΚΛΙΤΕΡ, ΠΟΛΥ ΚΟΚΚΙΝΟ, ΠΟΛΥ: Ο,ΤΙ ΕΝΟΧΛΕΙ ΚΑΙ Ο,ΤΙ ΤΟΥΣ ΘΥΜΙΖΕΙ:, ΤΟΥΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝΕΙ ΑΠΟ ΑΥΤΟ ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΠΟΥ ΑΦΗΣΕ ΤΗΝ ΠΝΟΗ ΤΟΥ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΚΕΙ ΠΕΡΑ» (Σ7_X)

Ροζ χρώμα: αντίστοιχο της αντι-γλώσσας

Σημειωτικό στοιχείο που δομείται πάνω και ταυτόχρονα αντιτίθεται στους κυρίαρχους λόγους περί στερεοτυπικών τρόπων θέασης της ομοφυλοφιλίας, αγκαλιάζοντάς και τεκνοθετώντας τους.

Πρόκληση απέναντί στην ετεροκανονικότητα

Στους τρόπους με τους οποίους αυτή εγγράφεται και εκφράζεται στο ΓΤ της οδού μέσα από τη θεσμοθετημένα (μπλε) πλαίσια.

Οι υλικότητες ως ενδείκτες των «από τα πάνω»/«από τα κάτω» πρακτικών μνημόνευσης I

« η μπλε ταμπελίτσα [δείχνει] αυτό (.) ότι έχει αναλάβει ο δήμος ή το κράτος» (Σ1_A)

(αναφερόμενο στη σύγκριση θεσμοθετημένου οδωνύμιο και στενσιλ)«βλέπεις ότι είναι σε πλάκα στερεωμένο σε έναν τοίχο και βλέπεις ας πούμε ένα μνημείο που θέλεις να φτιάξει ο λαός->ο κόσμος-οτιδήποτε< που είναι πως να στο πωξ καταστρέφονται τόσο εύκολα και το ξαναβάζουνε και το ξανακαταστρέφουνε κατάλαβες ?» (Σ2_A)

«Η μπλε ταμπελίτσα (άμα γινόταν επίσημο) θα έδειχνε αυτό(.) ότι έχει αναλάβει ο δήμος-το κράτος, ουσιαστικά σου λέει ότι ορίζω πλέον ότι θα την λεμέ και επίσημα οδός Zackie Oh αυτήν την οδό ε:: (.)και είναι αυτό της γενικής άποψης ότι το κράτος ορίζει την παραμικρή πτυχή της ζωής σου, ενώ αυτό δεν το ορίζει κάπως (.) έχουνε έρθει ξέρω εγώ πέντε βλαμμένοι- βλαμμένες, σε εισαγωγικά, και είπαν θα κάνουμε αυτό το στένσιλ εδώ» (Σ1_A)

Οι υλικότητες ως ενδείκτες των «από τα πάνω»/«από τα κάτω» πρακτικών μνημόνευσης II

- Μπλε χρώμα: λειτουργεί διαλογικά με τα υπόλοιπα σημεία και υλικότητες του οδωνυμίου
- Ερμηνεύεται ως ενδείκτης κρατικής πολιτικής
- Φανερώνει αναδυόμενους γραμματισμούς αναφορικά με την αναγνώριση της μορφής των θεσμοθετημένων οδωνυμίων
- Στενσιλ: ως «από τα κάτω», μη- κρατική πρακτική και διαφοροποιείται από αυτή

Οι υλικότητες ως ενδείκτες των «από τα πάνω»/«από τα κάτω» πρακτικών μνημόνευσης III

- «παρόλα αυτά υπάρχει και το αφομοιωτικό και το βλέπεις από τον τοίχο μέχρι τον λόγο μέχρι στις νόμους (0.2) δεν το σβήσανε, αλλά σου λέει εδώ πρέπει να είναι οδός Γλάδωνος (.) αλλά συμβολικά το αφήσαν» (Σ1_A)

Υλικότητες ως ζήτημα πολιτικής του χώρου

Κρατική «παραχώρηση» της ύπαρξής τους

Τα έχοντα την εξουσία άτομα μπορούν να ορίσουν το τι θα είναι ορατό στον χώρο και τι όχι

Επιτέλεση θεσμοθετημένου οδωνυμίου I

Κανένα από τα συνεντευξιαζόμενα άτομα δεν γνώριζε το ποιος ήταν ο Γλάδστων:

«κανονικά λέγεται γ λ α δ σ τ ώ ν ο ς (συλλαβιστά) που δεν ξέρω το τι: είναι, α:ν σημαίνει κάτι ή αν δεν σημαίνει κά:τι (.) ωραία(γέλια)»(Σ6_X)

Μη επιτέλεση συμβολικής διάστασης οδωνυμίου: κενό σημαινόμενο

Ωστόσο:

«με το σβήσιμο της οδού- της κανονικής οδού»(Σ4_A)

«ξαναβάζοντας την κανονική ταμπέλα-κανονική ε (.)το προηγούμενο όνομα» (Σ7_X)

«είχε σβηστεί το όνομα του καν-του κανονικού δρόμου» (Σ5_X)

Επιτέλεση θεσμοθετημένου οδωνυμίου II

- Ερμηνείας της οπτικής απεικόνισης του συνόλου των σημείων που απαρτίζουν ένα θεσμοθετημένο οδωνύμιο ως «κανονικό»
- Εσωτερίκευση των θεσμοθετημένων χωροτακτικών πολιτικών του αστικού ιστού
- **Ωστόσο δεν είναι απλώς η υλικότητα από μόνη της που λειτουργεί ως ενδείκτης θεσμικού οδωνυμίου**
- «σαν μίμηση της ταμπέλας(...) ήταν σαν κανονική οδός» (Σ2_A)

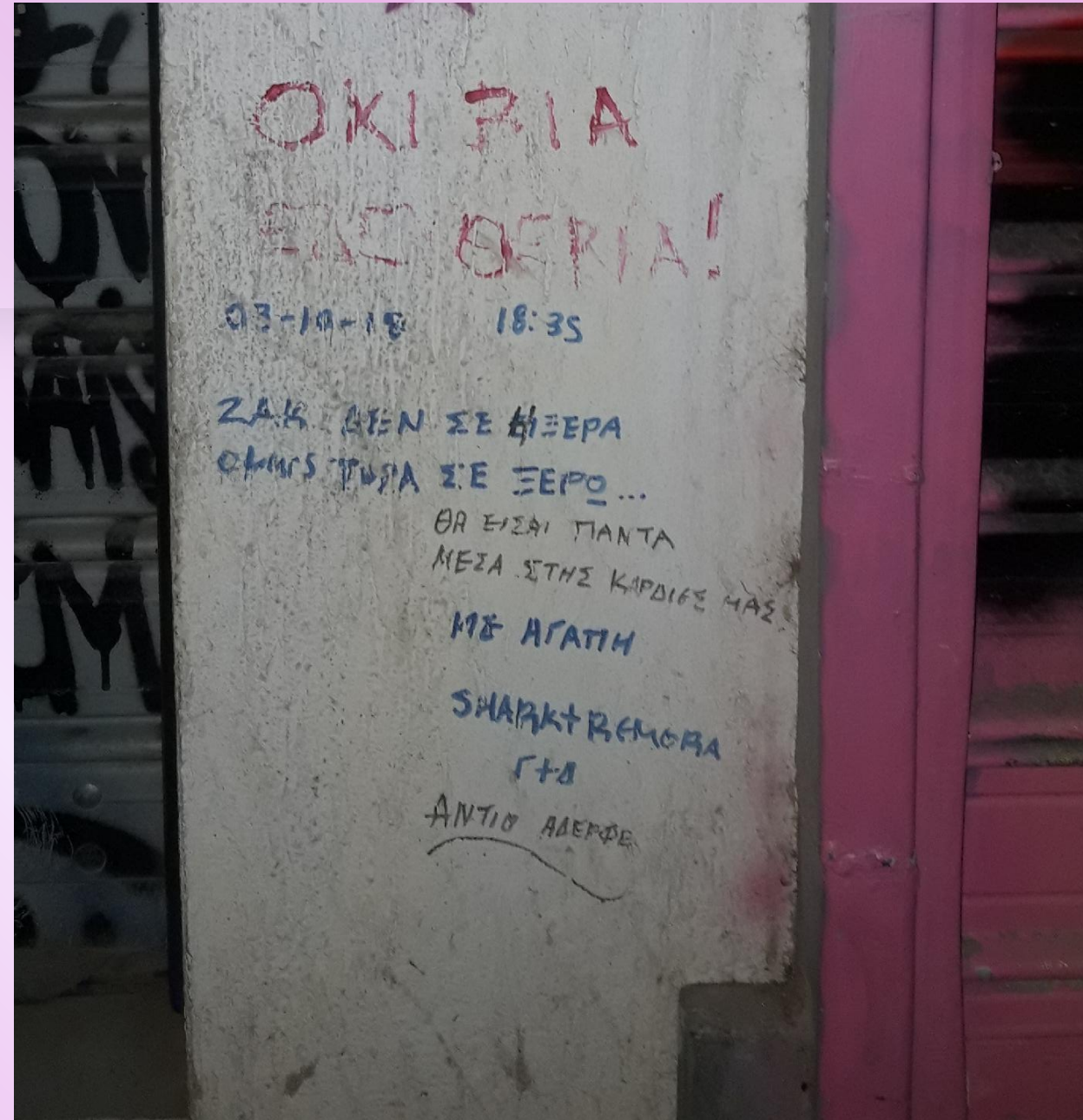

Επιτέλεση θεσμοθετημένου οδωνυμίου III

- «που θα ήτανε λογικά γνωστός σαν όνομα ή πολιτικός ή κά::τι (.) επώνυμος τελοσπάντων» (Σ3_A)
- «εντωμεταξύ δεν ήταν καν Έλληνας αυτός (0.4.)(διαβάζει) ως πρωθυπουργός στην Ελλάδα ήταν? (0.2) όχι βρετανός φιλελεύθερος λέει (0.2) ε: ναι: αυτό βασικά μου δημιούργησε σκέψεις και ότι δεν καταλαβαίνω γιατί να τον έχουν σε οδό αλλά οκευ:: τόσες οδούς έχουμε το να έχουμε και ένα όνομα ακο:μα: (0.2) α:: ναι μετά λέει ότι πηρέ καλές στάσεις για το κρητικό ζήτημα, φιλέλληνας ουσιαστικά ήταν, οκευ::» (Σ6_X)
- «δεν ήταν στις προδιαγραφές του κράτους πώς να το πω άμα ήταν ένας που πέθανε εκεί πέρα (.) ένας αστυνομικός ξέρω γω ή οτιδήποτε άλλο (.) πολιτικός, θα είχαμε κάνει παρελάσεις θα είχαμε κάνει:: θα είχαμε αλλάξει 500χιλιάδες οδούς στο όνομα του (Σ4_A)»
- Τα άτομα (ανα)γνωρίζουν τις ταυτότητες που θα μπορούσαν ή δεν θα μπορούσαν να μνημονευτούν από θεσμικούς παράγοντες στα οδωνύμια

Επιτέλεση μη- θεσμοθετημένου οδωνυμίου I

- «we claim the street (0.1) δηλαδή τα κάνατε που τα κάνατε σκατά αλλά ορίστε τώρα εμείς έχουμε έναν δρόμο δικό μας» (Σ8_X).
- Μέσα από την μετονομασία η οδός «γιορτάζεται» ως ένας αντι-τοπος όπου οι κανόνες, η έκφραση και η ορατότητα της διαφορετικότητας ρυθμίζεται από τα ίδια τα άτομα εντός της.
- Μορφή ντοκουμέντου της δημιουργίας συλλογικής μνήμης
- μια προσωπική και συλλογική σύνδεση
- συναισθηματική έκφανση του πένθους.

Επιτέλεση μη-θεσμοθετημένου οδωνυμίου II

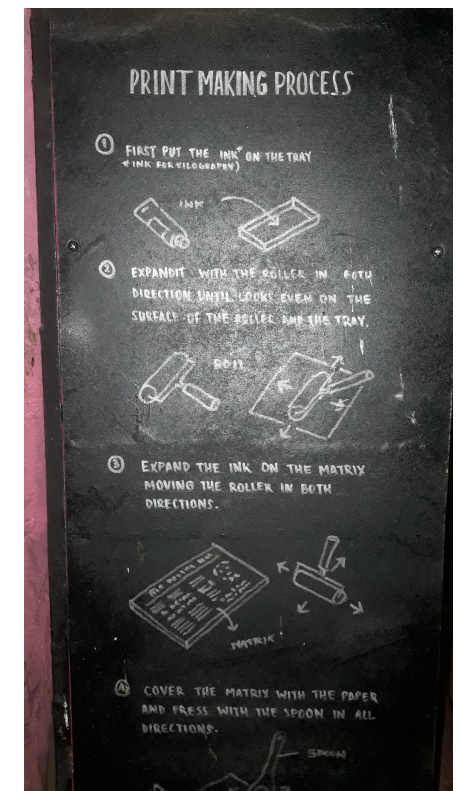
- «να το βλέπουνε ακόμα και αυτοί που δεν το γουστάρουνε» (Σ3_A)
- Κατ'αντιστοιχία του “No Justice, No Peace”: από το τοπικό στα παγκόσμια κινήματα
- ΓΤ όχι μόνο ως τόπος πέθνους, αλλά και αγώνα

Παραγωγή γνώση μέσα από και για την οδό I

«ε:: συντάχτηκαν πολλά κείμενα και ανέβηκαν (.) όλα αυτά είναι πιο: (0.2) όχι to the point, αλλά κάνουνε περισσότερη εντύπωση ίσως επειδή είναι πιο: (.) δεν είναι τόσο λιτά (.) το αναλύουν περισσότερο ρε παιδί μου οπότε μπορεί και να καταλάβει περισσότερα ο άλλος από το να δει απλά ένα όνομα» (Σ8_X)

Παραγωγή γνώση μέσα από και για την οδό II

- Τοποθέτηση μίας DIY τυπογραφικής μήτρας
- Τα μέσα παραγωγής λόγου και γνώσης επαναδιεκδικούνται υλικά και συμβολικά, μετατρέποντας τη από εργαλείο εξουσίας σε συμμετοχικό, κοινοτικό artefact αντι-μνήμης
- Πράξη αντίστασης: μια υλική άρνηση της μονοπώλησης του νοήματος από τα κυρίαρχα ΜΜΕ και τους κρατικούς θεσμούς
- Αντιστρέφει τη γνωσιολογική κυριαρχία της κυρίαρχης πληροφόρησης, ενώ παράλληλα αποτελεί ένα διαδραστικό μνημείο

Παραγωγή γνώση μέσα από και για την οδό III

- Χρήση του # εξυπηρετεί την ταξινόμηση και εύκολη έρευνα δεδομένων στον ψηφιακό χώρο που αφορούν την υπόθεση,
- QR παραπέμπει σε μία συγκεκριμένη ιστοσελίδα, καταργώντας την ανάγκη της χειροκίνητης αναζήτησης της.
- Έτσι το φυσικό συνομιλεί με το ψηφιακό ΓΤ, λειτουργώντας ως ένα μέσο ενημέρωσης που ξεπερνάει τα φυσικά σύνορα της οδού.

Συμπεράσματα I

ΓΤ ως αρένα πάλης (Κανάκης, 2022)→ συνεχείς (επαν)εγγραφές, παρεμβάσεις, κοινωνικοπολιτική αντίσταση, συλλογική μνήμη, ορατότητα ταυτοτήτων.

Επίσημο οδωνύμιο → ελληνοποίηση Gladstone → Γλάδστων, συμβολική αφομοίωση, ενσωμάτωση «ξένου» στην εθνική αφήγηση.

Ανεπίσημο οδωνύμιο → «Οδός Zackie Oh», αναταραχή στην ετεροκανονικότητα, ορατοποίηση μη-κυρίαρχων, μειονοτικοποιημένων σωμάτων.

Παρεμβάσεις → επανομηματοδότηση γλώσσας, επανοικειοποίηση στιγματισμένων λέξεων → δηλώσεις περηφάνειας.

Υλικότητες ως σημειωτικά στοιχεία → κατασκευή νοήματος:

Ροζ χρώμα → αντι-γλώσσα, αντίσταση σε κυρίαρχους λόγους, επανοικειοποίηση

Μπλε χρώμα → ένδειξη θεσμικότητας, κανονικοποιημένο, αποκαλύπτει αναδυόμενους γραμματισμούς σχετικά με τον αστικό ιστό.

Συμπεράσματα II

- Διάκριση (μη) θεσμοθετημένων οδωνυμίων → όχι μόνο υλικότητα αλλά και ταυτοτικά, αναγνώριση ποια άτομα με ποιες ταυτότητες μνημονεύονται στον χώρο
- ΓΤ ως τόπος εγγραφής προσωπικών μαρτυριών → σημειώματα στη Zackie, συλλογικό πένθος, κοινοτική συγκρότηση.
- Πολιτική διάσταση → πένθος ως δράση, λόγος αντίστασης, διεκδίκηση δικαιοσύνης.
- ΓΤ ως ετεροτοπία (Tufi, 2017) → αντι-χώρος, αντι-γλώσσα, μετασχηματισμός πραγματικότητας, ρωγμές στο κυρίαρχο.

Βιβλιογραφία

- Azaryahu, M. (1996). The power of commemorative street names. *Environment and Planning D: Society and Space*, 14(3), 311–330. doi:10.1068/d140311 Blommaert, J. (2013). *Ethnography, superdiversity and linguistic landscapes: Chronicles of complexity* (Vol. 18). Multilingual Matters.
- Blommaert, J., & Maly, I. (2019). Invisible lines in the online-offline linguistic landscape. *Tilburg Papers in Culture Studies*, 223(11).
- Buchstaller, I., Schneider, C., & Alvanides, S. (2022). Towards a taxonomy of arguments for and against street renaming: Exploring the discursive embedding of street name changes in the Leipzig cityscape. *Linguistic Landscape. An international journal.* (Buchstaller, Schneider & Alvanides, 2022)
- Halbwachs, M. (2020). *On collective memory.* University of Chicago press.
- Messekher, H. (2015). A linguistic landscape analysis of the sociopolitical demonstrations of Algiers: A politicized landscape. *Conflict, exclusion and dissent in the linguistic landscape*, 260-279.
- Jaworski, A., & Thurlow, C. (2010). Introducing semiotic landscapes. *Semiotic landscapes: Language, image, space*, 1, 40.
- Light, D., & Young, C. (2017). The politics of toponymic continuity: The limits of change and the ongoing lives of street names. In *The political life of urban streetscapes* (pp. 185-201). Routledge.
- Molden, B. (2016). Resistant pasts versus mnemonic hegemony: On the power relations of collective memory. *Memory Studies*, 9(2), 125-142.
- Puzey, G. (2011). New research directions in toponomastics and linguistic landscapes. *Onoma*, 46, 211-226. (Puzey, 2011).
- Rose-Redwood, R., Alderman, D., & Azaryahu, M. (2017). The urban streetscape as political cosmos. In *The political life of urban streetscapes* (pp. 1-24). Routledge.
- Smith, B. (2018). Engaging geography at every street corner: Using place-names as critical heuristic in social studies. *The Social Studies*, 109(2), 112-124.
- Tufi, S. (2017). Liminality, heterotopic sites, and the linguistic landscape: The case of Venice. *Linguistic Landscape*, 3(1), 78-99.
- Vignoles, V. L., Schwartz, S. J., & Luyckx, K. (2011). Introduction: Toward an integrative view of identity. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 1-27). New York, NY: Springer New York.
- Κανάκης, Κ. (2022). *Συγκρουσιακά γλωσσικά τοπία και χρονοτοπικοί ενδείκτες: Αθήνα και Βελιγράδι* [Plenary talk, ICGL15]. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/363820354_Synkrousiaka_glossika_topia_kai_chronotopikoi_endeiktes_Athina_kai_Beligradi_ICGL15_-_Plenary_talk
- Σταυρίδης, Σ. (2006). *Μνήμη και εμπειρία του χώρου.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Σας ευχαριστώ!